

Praksis om miljøvurdering

Miljøvurderingsdage 2015

Nyere praksis på miljøvurderingsområdet

Flemming Elbæk

Flemming Elbæk, advokat, HD(Ø)

Ansættelser:

- Advokatfuldmægtig, 2006-2008
- Jurist, Miljøministeriet, 2008-2012
 - Ansat bl.a. i Miljøstyrelsen, Erhverv, og arbejdede med miljøgodkendelser af virksomheder
 - Projektleder på implementeringen af IE-direktivet i Danmark
- Advokat, Landbrug & Fødevarer, 2012-2014
 - Specialistadvokat i miljø- og planretlige forhold - industrivirksomheder og landbrug

Flemming Elbæk, advokat, HD(Ø)

Ansættelser (fort.):

- Advokat, Haugaard-Nielsen Advokatfirma, Aalborg, 2014-
 - Specialistadvokat i miljø- og planretlige forhold – rådgivning af offentlige myndigheder og virksomheder samt industrivirksomheder mv.
- Ekstern lektor i forvaltningsret og EU-ret, Københavns Universitet, 2014
- Ekstern lektor i miljø- og planret, Aalborg Universitet, 2014-

Praksis i oversigtsform

- NMK2014.NMK-34-00417 – ”Kongeåstien” (VVM (og habitat))
- NMK2014.NMK-10-00807 og NMK-34-00371 – ”Endelave Havbrug” (VVM og habitatregler)
- EUDC2014.C-521/12 – ”Briels” (habitat)
- EUDC2015.C-570/13 – ”Karoline Gruber” (VVM)
- EUDC2013.C-420/11 – ” Jutta Leth” (VVM)
- NMK2014.NMK-10-00707 – ”Københavns Metro” (miljøvurderingsloven)

”Kongeåstien”

- Klager mente, at projektet var omfattet af VVM-bekg. bilag 2, pkt. 11 d.
- Kommunen: der er tale om en trampesti – ikke en vej e.l., kun begrænset befæstelse og vedligehold og stien falder ind i de naturlige omgivelser – derfor ingen screening efter VVM-reglerne.
- NMK: Der er tale om en trampesti, som etableres ved begrænset markering og vedligehold – ikke omfattet af VVM-reglerne.
- Beskrivelsen af stien er ikke umiddelbart omfattet af den gængse forståelse af bilag 2, pkt. 11 d – anlæg af veje.
- Den type projekter kan altså, jf. NMK, etableres uden VVM.
- Der kan dog være tale om et projekt i habitatdirektivets forstand.

”Endelave Havbrug”

- Placering af havbrug syd for habitatområde ved Horsens Fjord.
- Området opfyldte ikke miljømål og næringsstofbelastning var en trussel.
- Såvel Natura 2000-konsekvensredegørelsen som VVM-redegørelsen indeholdt en række modelberegninger (MIKE 3) - 2005 var modelår.
- NMK: En modellering med gennemsnitlige værdier betyder, at der i perioder vil forekomme en større negativ effekt af havbrugets udledninger på miljøparametrene, end modelleringen viste.
- NMK: Behov for konkret vurdering af udledning af fosfor.

”Endelave Havbrug”

- NMK: Det kan ikke med tilstrækkelig sikkerhed udelukkes, at der vil ske en negativ påvirkning af habitatområdet.
- NMK: Etablering af muslingeopdræt som fangkultur for kvælstof kunne ikke indgå i habitatkonsekvensvurderingen – ikke fornøden sammenhæng mellem udledningen fra havbruget og optagelsen i muslingeopdrættet.
- NMK ophævede herefter Miljøstyrelsens afgørelse om miljøgodkendelse, da såvel habitatkonsekvensvurderingen og VVM-redegørelsen var mangelfulde.
- Afgørelsen forekommer korrekt – praksis er meget restriktiv, så vær varsom med anvendelsen af modelberegninger – de kan ikke stå alene.

”Briels”

- Udvidelse af motorvej gennem et Natura 2000-område ville have betydelige, negative og potentielt varige virkninger på området (Molinia-enge).
- Som compensation skulle der i forbindelse med motorvejsprojektet etableres et større areal med enge af bedre kvalitet end de eksisterende.
- En gruppe borgere (Briels m.fl.) anlagde herefter sag mod det hollandske miljøministerium med påstand om, at motorvejsprojektet ikke kunne tillades.
- Spørgsmålet var herefter, om der kan tillades projekter på betingelse af, at der etableres erstatningsbiotoper, eller
- Om erstatningsbiotoper er en kompenserende foranstaltning, der kun kan bruges, hvis EU-kommissionen underrettes?

”Briels”

- EUD: Et projekts påvirkning af et Natura 2000-område skal vurderes under hensyntagen til bevaringsmålsætningerne og beskyttelsesforanstaltningerne som er en integreret del af projektet.
- EUD: Kompensationsforanstaltninger i et projekt skal derimod ikke tages i betragtning ved vurderingen af et projekts påvirkning af et Natura 2000-område.
- EUD: Kompensationsforanstaltninger vil være en omgåelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og de deri nævnte procedurer.
- EUD: I stedet må procedurerne om kompenserende foranstaltninger i artikel 6, stk. 4, anvendes – EU-kommissionen skal underrettes mv.
- Dommen er et opgør med brugen af erstatningsbiotoper ved (større) projekter, der potentielt medfører betydelig, varig skade på Natura 2000-områder.

”Karoline Gruber”

- Et østrigsk butikcenter kunne, jf. myndighederne, opføres uden VVM.
- Karoline Gruber (nabo) anlagde sag mod myndigheden med påstand om, at tilladelsen til indkøbscenteret skulle annulleres, grundet den manglende VVM.
- Alene bygherren, medvirkende myndigheder og kommunen havde partsstatus og dermed søgsmålsret i forhold til VVM-spørgsmål.
- Naboerne, der var dog bundet af afgørelsen, var generelt udelukket som parter.
- Naboer kunne dog indbringe spørgsmålet om anlæggets opførelse og drift for domstolene.

”Karoline Gruber”

- Jf. VVM-direktivet og Aarhus-konventionen skal det sikres, at den berørte offentlighed har adgang til klage og domstolsprøvelse.
- EUD: Medlemsstaterne fastlægger, hvornår der er ”tilstrækkelig interesse” og en ”rettighed er krænket” for den berørte offentlighed.
- EUD: Naboer kan være berørt offentlighed. De østrigske regler var uforenelige med VVM-direktivet – udelukkede næsten naboers søgsmålsret.
- VVM-direktivets regler om søgsmålsret/prøvelse kan ikke fortolkes indskrænkende.

”Jutta Leth”

- En østrigsk lufthavn var blevet udvidet ad flere omgange, uden at der var foretaget VVM-procedure.
- En nabo, Jutta Leth, anlagde sag mod den østrigske stat med påstand om betaling af en erstatning på 120.000 euro grundet reduceret ejendomsværdi.
- Det blev bl.a. gjort gældende, at VVM-direktivet var tilsidesat i forbindelse med udvidelserne af lufthavnen.
- Sagen blev herefter forelagt for EU-domstolen.
- Der var tvivl om, hvorvidt en overtrædelse af VVM-reglerne kan medføre erstatningsansvar på EU-retligt grundlag.
- Der var tvivl om rækkevidden af begrebet ”materielle goder” i direktivets artikel 3.

”Jutta Leth”

- EUD: Projektets indvirkning på materielle goder, jf. VVM-direktivets artikel 3, betyder, at der ved vurdering af flystøj skal vurderes på, hvorledes det ansøgte påvirker menneskers brug af bygninger.
- EUD: Der skal ikke foretages en vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af det materielle godes værdi, der ikke kan henføres til miljøpåvirkningen – eksempelvis øget konkurrence.
- EUD: Forebyggelse af formuetab, der er en direkte følge af et projekts indvirkning på miljøet er dog omfattet af VVM-direktivets beskyttelsesformål.

”Jutta Leth”

- EUD: Erstatning er mulig men må afgøres efter nationale regler.
- EUD: Ved tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af EU-regler, der tillægger borger rettigheder, og hvor der er direkte sammenhæng mellem overtrædelsen og borgerens tab, kan der kræves erstatning på EU-retligt grundlag – afgøres af de nationale domstole.
- EUD: VVM-direktivet kræver alene en vurdering af miljøpåvirkningen og en høring af offentligheden – ikke krav om en materiel beskyttelse af miljøet.
- EUD: Den manglende VVM er ikke i sig selv årsag til værdiforringelsen og den manglende vurdering giver derfor ikke ret til erstatning – der kan dog være gunstigere regler i national lovgivning.

”Jutta Leth” – forholdet til dansk ret

- Der er i dansk ret opstillet erstatningskriterier på linje med EUD i ”Jutta Leth-sagen”. Kræver kvalificeret overtrædelse. Formelle fejl er ikke nok.
 - eks. U1989.420V - erstatning for manglende lokalplan – uvist om lokalplan til at bygge tofamiliehuse var blevet vedtaget – værditab for nabo erstattet med 40.000 kr. – fysiske gener værnet af planloven.
 - eks. U2010.2142H – ikke erstatning for konkurrerende virksomhed på baggrund af manglende lokalplan – den type tab er ikke værnet af planloven. Desuden var der ikke begået grove fejl af myndighederne.
- Erstatningspligt kræver således også, at tabet er en følge af forhold, der kan varetages af den pågældende lovgivning – eksempelvis planloven.
- Fysiske gener er omfattet af planloven – det er konkurrenceforhold ikke.

”Københavns Metro”

- Byggeriet af Cityringen blev til efter Transportministeriets tilladelse – der var gennemført forudgående miljøvurdering og VVM.
- Metroselskabet anmodede i april 2013 Københavns Kommune om tilladelse til at udvide arbejdstiden til døgnarbejde ved flere byggepladser – øget støj.
- Københavns Kommune vedtog i juni 2013 en frivillig rammeafgørelse, der bl.a. fastlagde retningslinjerne for fremtidige støjpåbud efter mbl. § 42.
- Rammeafgørelsen blev påklaget af en række beboerforeninger, under henvisning til, at afgørelsen bl.a. var omfattet af definitionen på ”planer og programmer” i mvl. § 1, stk. 3, nr. 1, og ikke var miljøvurderet efter mvl.

”Københavns Metro”

- NMK: Ikke tidligere taget stilling til, om et frivilligt tilvejebragt administrationsgrundlag er omfattet af mvl. og hvilken retsvirkning en manglende miljøvurdering har.
- NMK: Frivillige planer og programmer er omfattet af mvl. – ingen betydning, at mbl. § 42 ikke er omfattet af mvl. eller at rammeafgørelsen var kommunens frivillige beslutning.
- NMK: Rammeafgørelsen var omfattet af mvl. bilag 4, punkt 10 h, og er derfor en plan i mvl's forstand, da der var tale om et administrationsgrundlag for forvaltningen.
- NMK: Planen er ikke miljøvurderet, hvilket er en væsentlig mangel – ugyldig.
- NMK: Påbud som er vedtaget på baggrund af planen er også ugyldige.

”Københavns Metro”

- Begrebet ”frivillig plan” er ikke direkte præciseret, men der må være tale om retningslinjer for administration af visse tilladelser herunder vægtning af kriterier.
- Eks. kommunale retningslinjer for landzonetilladelser, tilladelser efter vandforsyningsloven mv., der fastsætter rammer for projekter omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 eller 2 samt har betydning for beskyttelsen af Natura 2000-områder er herefter omfattet af mvl.
- Manglende miljøvurdering medfører herefter ugyldighed af samtlige afgørelser truffet på grundlag af den frivillige plan.
- Dette er på linje med EUD, jf. eks. EUDC2013.C-463/11.

Kontaktdata

Flemming Elbæk, advokat, HD(Ø)
Skibbrogade 3, 3. sal
9000 Aalborg
Tlf.: 4080 1658
Mail: fe@hna.dk

www.hna.dk